

FOI MEMO

Projekt
Analys av våldsbejakande extremism

Sidnr
1 (15)

Projektnummer
E64168

Kund
Kulturdepartementet

FoT-område
Inget FoT-område

Datum
2020-12-21

Memo nummer
FOI Memo 7441

Författare

Lisa Kaati, Katie Cohen, Björn Pelzer, Johan
Fernquist, Hannah Pollack Sarnecki

Ekofascism

En studie av propaganda i digitala miljöer

Titel/Title
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

Sammanfattning

I detta memo presenteras delar av den forskning som gjorts inom ramen för de medel som FOI tilldelats av regeringen för att göra kartläggningar och analyser av våldsbejakande extremism i digitala miljöer.

Ekofascism är en ideologi som kännetecknas av samtidskritik, naturromantik och drastiska lösningar på problem med överbefolkning men också av ett rasideologiskt och nationalsocialistiskt arv. Därtill innehåller den accelerationistiska föreställningar som riskerar att få sitt utlopp i våldsamma aktioner. Det finns ingen sammanhållande ekofascistisk organisation eller ledare och de ekofascistiska nätverk som dyker upp i digitala medier är ofta flyktiga och kortlivade. Det som framför allt håller ihop anhängarna är gemensamma visioner, förebilder och fiender. Den ekofascistiska propagandan är användargenererad och sprids främst i sociala medier. Den har ett karaktäristiskt bild- och symbolspråk som kombinerar radikalnationalistiska element med visioner om en värld utan miljöförstöring. Den ekofascistiska propagandan är anpassad till samtida internetkultur, där starka bilder samsas med svart humor, ironi och intern jargong.

Vi har genomfört en tematisk analys av strax över 1000 bilder från meddelandetjänsten Telegram. Analysen visar att den ekofascistiska propagandan domineras av utopiska bilder av vackra landskap och människor som lever enkla liv i en oförstörd natur, ofta med infogade fornnordiska eller nationalsocialistiska symboler. Det är också vanligt med våldsromantiserade bilder av maskerade beväpnade män i naturmiljöer, liksom uppmaningar till våldshandlingar. Till stor del tycks den ekologiska retoriken vara ett sätt att förpacka nationalsocialistiska och rasideologiska tankar i en mer lockande och angelägen form.

Titel
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

1 Inledning

Begreppet *ekofascism* har cirkulerat i internationell media de senaste åren, i synnerhet sedan mars 2019, då en terrorattack som krävde 51 liv genomfördes av en självutnämnd ekofascist i Christchurch, Nya Zeeland. Vad som menas med begreppet är ofta oklart. Dels framgår det inte ur begreppet om det syftar på miljöaktivister som vill använda totalitära metoder för att rädda miljön eller om det syftar på fascister som även värnar om miljön. Oftast syftar dock begreppet på det sistnämnda, det vill säga att fascismen är den primära ideologin och miljöengagemanget vävs in i en fascistisk ideologi. Det finns det ingen sammanhållen ekofascistisk rörelse eller ideologi utan snarare spridda individer och grupper som kombinerar mer eller mindre våldsbejakande radikalnationalism med en miljöpolitisk retorik utan att nödvändigtvis beteckna sig själva som ekofascister.

Traditionellt har miljöfrågor i första hand kopplats till grupperingar och personer som uppfattas som politisk vänster.¹ Politiker och grupperingar som uppfattats som högerkonservativa eller reaktionära har snarare associerats med klimatförnekelse och ointresse för miljöfrågor. Under senare tid har dock grön retorik, till exempel inom delar av den så kallade alternativhögern, sammanvävts med kulturkonservativa och etnonationalistiska tankegångar. Alternativhögern har tidigare gjort sig känd för att vinna anhängare genom ett populariserat och samtidsanpassat uttryckssätt, samtidigt som de ohämmat hämtat inspiration från 1900-talets fascism och nationalsocialism.² Historiskt har extrema grupper ofta inkorporerat aktuella teman i sina ideologier för att vinna fler anhängare och sympatier, så i en tid av ökande klimatoro kan det vara ett opportunistiskt drag att inkorporera miljöengagemang i en radikalnationalistisk ideologi.

Ett drag som ekofascismen delar med många av de nyare radikalnationalistiska rörelserna, som exempelvis *the Base* eller *Atomwaffen Division*,³ är *accelerationism*. Accelerationismen hos dessa grupper går ut på att försöka påskynda det moderna samhällets undergång genom upprepade aktioner som skapar kaos och splittring. Strategierna innefattar bland annat sabotage, mord och masskjutningar. Målet är att med hjälp av dessa aktioner manipulera systemet till att störta sig självt för att senare kunna bygga upp en annan typ av samhälle.⁴ Ekofascistisk accelerationism har en ytterligare dimension, nämligen tanken att om systemets undergång inte accelereras kommer även jordens ekosystem att gå under, och med det möjligheterna att bygga ett nytt samhälle.⁵

I denna text beskriver vi ekofascismens grundläggande idéer samt ger exempel på ekofascistiska organisationer och rörelser i digitala miljöer. Därefter gör vi en bildanalys baserad på 1077 bilder som sprids i ekofascistiska kanaler på Telegram⁶. Syftet med analysen är att öka kunskapen om ekofascistisk propaganda och hur ekofascistiska budskap förpackas i digitala miljöer.

¹ Wilson, J. (2019). Eco-fascism is undergoing a revival in the fetid culture of the extreme right. *The Guardian*.

² Forchtner, B. (Ed.). (2019). *The far right and the environment: Politics, discourse and communication*. Routledge.

³ The Base är en nationalsocialistisk grupp förespråkar våld för att stötta sittande regeringar för att kunna upprätta monoetiska vita stater som bildades 2018. Atomwaffen Division är ett USA-baserat nationalsocialistiskt terrornätverk (med celler i Kanada och Europa) som bildades 2015.

⁴ Loadenthal, M., Hausserman, S. & Thierry, M. (2020). Accelerating Hate: Atomwaffen Division, Contemporary Digital Fascism, and Insurrectionary Accelerationism. I *Cyber Hate: Examining the Functions and Impact of White Supremacy in Cyberspace*, red. Valeri, R. M. och Borgeson, K. Lanham, MD: Lexington Books/Rowman & Littlefield, 2020.

⁵ Am, A. B. & Weimann, G. (2020). Fabricated Martyrs: The Warrior-Saint Icons of Far-Right Terrorism. *Perspectives on Terrorism*, 14(5).

⁶ Telegram är en meddelandetjänst där användare kan skicka och ta emot meddelanden via så kallade kanaler. Kanalerna fungerar som verktyg för att sprida offentliga meddelande till målgrupper, och kan vara öppna (tillgängliga för allmänheten) eller privata.

Titel/Title
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

2 Några av ekofascismens idéer

2.1 Populationsbegränsning och devalvering av människovärde

År 2007 i Jokela, Finland, sköt den 18-årige gymnasieleven Pekka-Erik Auvinen ihjäl åtta personer på sin skola innan han även sköt ihjäl sig själv. Auvinen hade innan skjutningen lagt upp en mängd bilder, filmer och text på internet. I den längsta av texterna, *The Natural Selector's Manifesto*, klargör Auvinen att han inte vill att hans dåd ska betraktas som en skolskjutning, utan som ett terrordåd. I manifestet tar Auvinen tydligt avstånd från tanken om att människan som art skulle ha något särskilt värde i förhållande till andra arter. Han förespråkar ett "totalt krig mot mänskligheten" eftersom denna utgör ett hot mot andra arter. Han skriver att död och dödande inte är någon tragedi, utan något som hela tiden händer i naturen mellan alla arter. Auvinen skriver också om en "naturlig rättvisa" som förhindras av den moderna civilisationen. Vidare skriver Auvinen att de enda människor som bör få leva vidare är de han anser vara överlägsna; det fåtal människor som han anser vara intelligenta, självmedvetna och viljestarka. Alla övriga bör elimineras: "I, as a natural selector, will eliminate all who I see unfit, disgraces of human race and failures of natural selection."

I en av sina Youtube-videor hyllade Auvinen en finsk radikal miljöaktivist och ideolog vid namn Pentti Linkola⁷ som har kommit att bli en av de största förebilderna för dagens ekofascister. Linkolas grundtanke var att människan utgör ett allvarligt hot mot ekosystemet och den naturliga ordningen. Han betraktade sig själv som en *djupekolog*, det vill säga en del av den filosofiska inriktning och politiska rörelse som utvecklades under 1970- och 1980-talen av bland annat filosoferna Arne Naess och George Sessions.⁸ Djupekologin kritiserade den dåvarande miljörörelsen för att vara för upptagen med välbefinnandet hos människor i redan välmående delar av världen, och att således verka utifrån en *antropocentrisk* världsbild, det vill säga uppfattningen att jorden finns till för människan. Djupekologin menar att det krävs en radikal förändring i människors livsstil och synsätt och förespråkar att vi lever utifrån en *biocentrisk* världsbild, där naturen anses ha ett eget värde oberoende av människan.⁹ Ur ett sådant värdesystem följer att även djur har ett värde oberoende av sin funktion för människan, vilket medför ett visst överlapp mellan djurrättsaktivister och biocentriker.

En annan av Linkolas huvudteser är att det bästa sättet att uppnå balans i ekosystemet är att kraftigt reducera antalet människor på jorden.¹⁰ Denna tanke delar han med många andra djupekologer, även om han utvecklar den i en extrem riktning, då han menar att alla medel för att reducera den mänskliga befolkningen är acceptabla; statlig födelsekontroll, omfattande dödsstraff, epidemier, svält, krig och folkmord. Ett av Linkolas mest kända citat liknar den överbefolkade jorden med en kapsejsad passagerarbåt med bara en livbåt. Om alla passagerare bjuds plats i livbåten kommer den att sjunka. Utifrån denna parallell argumenterar Linkola för att offra ett stort antal människoliv så att ekosystemet kan leva vidare (se figur 1).

Idéer om populationsbegränsning kan härledas tillbaka till slutet av 1700-talet då den brittiske nationalekonomen Thomas Robert Malthus observerade att befolkningen ökar exponentiellt medan tillgången till föda ökar linjärt, vilket resulterar i katastrofer i form av svält och krig om naturresurser. Malthus förespråkade därför en statlig befolkningskontroll i syfte att minska fattigdomen.¹¹ Dessa tankar återkom i form av *nymalthusianism* när den snabba

⁷ 1932-2020.

⁸ Naess, A. & Sessions, G. (1986). The basic principles of deep ecology. *The Trumpeter*, 3(4).

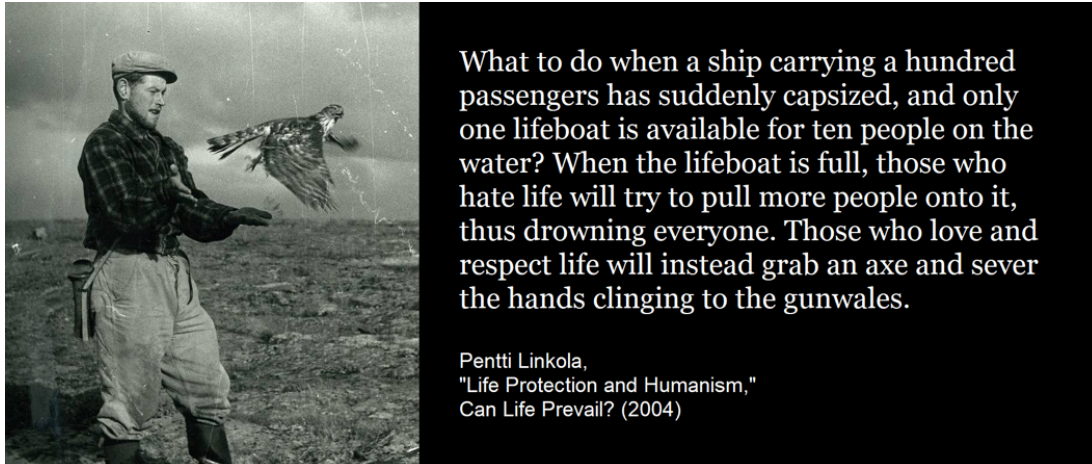
⁹ Sessions, G. (1987). The deep ecology movement: A review. *Environmental Review: ER*, 11(2), 105-125.

¹⁰ Linkola, P. (2009). *Can life prevail?: A radical approach to the environmental crisis*. Arktos Media Limited.

¹¹ Malthus, T. R., Winch, D. & James, P. (1789/1992). *An Essay on the Principle of Population*. Cambridge University Press.

Titel
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

befolkningstillväxten under 1900-talet skapade en oro hos många politiska tänkare och demografer som även kopplade överbefolkningen till skadliga konsumtionsmönster och miljöförstöring. Detta har från 1940-talet och framåt lett till diskussioner om hur födelsekontroll kan tillämpas i de demografiska områden där befolkningsökningen är som störst.¹²

Figur 1. En hyllning till Linkola publicerad på en nationalkonservativ blogg år 2019. Texten utgörs av hans så kallade livbåtsfilosofi.

Skillnader i födelsetal mellan olika etniska och socioekonomiska grupper har ofta framhållits av fascistiska eller radikalnationalistiska aktörer som är oroliga för såväl överbefolkning som för "den vita rasens utrotning". Till exempel ansåg Christchurch-skjutaren Brenton Tarrant (se kapitel 2.3) att just muslimers relativt höga födelsetal behövde reduceras för att uppnå balans i såväl samhället som ekosystemet. Tankar om att det framför allt är populationen i vissa grupper som behöver reduceras återkommer hos Linkola som ansåg att man borde förhindra vad han beskriver som "undermåliga" människor att fortplanta sig. Även Auvinen skriver i sitt manifest att han vill döda den stora massan av "undermåliga" människor, och endast låta de intelligentaste och starkaste leva. Auvinen argumenterar för detta med en terminologi hämtad från Darwin, med begrepp som *natural selection* och *survival of the fittest*. Tillämpningen av darwinistiska begrepp och tankar på människor som samhällsvarelser, så kallad *socialdarwinism*, har tidigare använts bland annat i samband med rashygieniska åtgärder under början av 1900-talet, där man försökte skapa ett gott samhälle genom att avla fram goda medborgare. De tvångssteriliseringar av individer med funktionsnedsättningar som tillämpades i många länder (bland annat USA, Tyskland och Sverige) motiverades av föreställningar om att undermåliga gener kunde rensas bort genom att hindra vissa människor från att få barn.¹³ Även i Hitlertyskland tillämpades ett så kallat eugenikprogram som rättfärdigades av socialdarwinistiska argument för en naturgiven hierarki mellan människor av olika genetiskt ursprung.

Utöver likställandet av människans värde med naturens, har ekofascism inte mycket gemensamt med den ursprungliga djupekologin, som motsätter sig våldsamma eller icke-demokratiska lösningar på människans hot mot naturen. Många ekofascister förespråkar, i likhet med förebilden Linkola, ett totalitärt samhälle för att hålla tillbaka skadliga konsumtions- och produktionsmönster. Framför allt skiljer de sig drastiskt vad gäller lösningarna på problemet med överbefolkning. Många ekofascister välkomnar eller vill aktivt påskynda de malthusianska katastroferna som de anser vara naturens egen populationsbegränsning. Den största ideologiska skillnaden mellan djupekologi och radikalnationalism är dock att där djupekologin tillmäter allt liv lika värde och alltså inte gör skillnad mellan olika grupper av människor, förespråkar nationalsocialismen och därav inspirerade ideologier

¹² Frey, M. (2011). Neo-Malthusianism and development: shifting interpretations of a contested paradigm. *Journal of Global History*, 6 (1), 75.

¹³ Larsmo, O. (2011). (O) mänskligt: Om rasbiologins historia. Forum för levande historia.

Titel/Title
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

en hierarkisk värdeskala, där vissa människor tillmätts mer värde än andra. Inom ekofascistiska ideologier samsas ofta dessa två värdesystem i olika grad även om nationalsocialismen ofta tar överhand.

2.2 Samtidskritik och naturromantik

Mellan 1978 och 1995 drabbades USA av en serie bombattacker, primärt brevbomber, mot flygbolag och tekniska eller naturvetenskapliga institutioner på olika universitet. Attackerna genomfördes av en ensamagerande gärningsman som själv hade byggt bombarna och postat eller placerat ut dem. År 1995 skickade gärningsmannen, som senare kom att identifieras som Ted Kaczynski,¹⁴ ett brev till en mängd olika amerikanska tidningar. I brevet lovade han att sluta med terrorattackerna under förutsättning att de publicerade hans manifest, kallat *Industrial Society and Its Future*. I det 100 sidor långa manifestet argumenterar han för att det industriella samhället har skapat olyckliga människor som till följd av teknologiska framsteg spenderar sina liv med meningslösa aktiviteter. Han riktar också kritik mot vänsterpolitik, som han menar tar ifrån människan sin frihet. Kaczynski har under 2010-talet, vid sidan av Linkola, blivit den populäraste förebilderna i ekofascistiska sammanhang (se kapitel 3 och 4), trots att han främst är intresserad av att rädda mänskligheten snarare än ekosystemet. Hans användning av våldsamma metoder för att uppmärksamma farorna med industrialism och teknikutveckling stämmer överens med ekofascistiska ideal, liksom hans slutgiltiga mål i form av en återgång till en primitiv livsstil och bortrensning av ”onaturliga” levnadsbetingelser. Kaczynski, liksom den andra ekofascistiska förebilden Pentti Linkola, tillbringade stora delar av sitt liv i en avskild stuga utan moderna bekvämligheter, eftersom han ansåg denna livsstil mycket både mer etisk och autentisk än den urbana och industrialiserade.

En längtan tillbaka till naturen har sedan 1800-talet funnits inom västerlandets filosofi och kulturliv som en motreaktion till den industriella revolutionen. Till exempel beskrev den tyske filosofen Ludwig Klages redan 1913 i essän *Mensch und Erde* hur överkonsumtion och utrotning av djur- och växtarter riskerade att förstöra det globala ekosystemet.¹⁵ I likhet med flera andra av den tidens tänkare stod Klages för ett anti-modernt, anti-industriellt och anti-intellektuellt ideal, medan han betraktade moderniteten som livsförnekande.¹⁶ Anti-moderna ideal fanns också i den etnonationalistiska och antisemitiska Völkisch-rörelsen (*Völkische Bewegung*, ”folkets rörelse”), en löst sammanhållen samling föreningar, grupper och individer i den tyska politik- och kultursfären från 1800-talets slut och framåt. Völkisch-rörelsens människoideal var en renrasig, fysiskt stark och mentalt stabil människa, som ägnar sig åt kroppsarbete i samklang med naturen och undviker intellektuell verksamhet. Detta ideal kontrasterades mot en urban, liberal, ”modern” människa som tappat kontakten med naturen. Framför allt var det judar som fick representera denna kontrast. Judar hölls även ansvariga för industrialiseringen av jordbruket och samhällets därpå följande degeneration.¹⁷

Utöver nationalism, naturromantik och antisemitism, innehöll Völkisch-rörelsen även religiösa inslag av förkristen germansk tro samt myter om det tyska folkets blodsgemenskap och relation till naturen (se även kapitel 2.3).¹⁸ De mystiska föreställningarna om folk, raser och naturen förekommer också i den nationalsocialism som funnits kvar eller återuppstått efter andra världskriget (ofta kallad nynazism), och dyker emellanåt upp i ekofascistiska sammanhang. Till exempel har den fransk-

¹⁴ Theodore John Kaczynski, även känd som Unabombaren.

¹⁵ Botar, O. A. (2011). Defining Biocentrism. *Biocentrism and Modernism*, 15-45.

¹⁶ Ibid, 2011.

¹⁷ Levin, H. (2014). Anti-Semitism in German 'Volk' Culture: Propaganda through the Pen and Screen. *Earlham Historical J.* 34.

¹⁸ Koehne, S. (2014). Were the National Socialists a "Völkisch" Party? Paganism, Christianity, and the Nazi Christmas. *Central European History*, 47(4), 760-790.

Titel
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

grekiska författaren och djurrättsaktivisten Savitri Devi¹⁹ uppmärksammats för en världsåskådning som kombinerade antisemitism, hinduism, socialdarwinism, djurrätt, biocentrism och rasbiologi.

Devi var en stor beundrare av Hitler och förgrundsgestalt inom så kallad *esoterisk Hitlerism*, en samling mystisk-religiösa tolkningar av nationalsocialism. I den esoteriska Hitlerismen samsas element av hinduism och asatro med naturmystik och biocentrism. Referenser till Devi förekommer bland de nationalsocialister som vill inkorporera sina politiska ståndpunkter i ett andligt eller miljöetiskt sammanhang.²⁰ Liksom Kaczynski och Linkola, om än i något mindre skala, har hon kommit att bli en ekofascistisk förebild.

2.3 Föreställningar om ras och territorium

Den 11 och 12 augusti 2017 samlades olika amerikanska ultranationalistiska och radikalnationalistiska grupper i Charlottesville, USA, för att demonstrera mot rivningen av en staty. Demonstrationerna, som gick under namnet *Unite the Right*, blev snabbt våldsamma och kulminerade i att en demonstrant körde bil in i en folkmassa, vilket dödade en motdemonstrant. Bland de många rasistiska och antisemitiska slagord som skanderades under demonstrationen var ”*blood and soil*” det kanske mest historiskt belastade. Uttrycket har sitt ursprung i 1800-talets tyska nationalromantik, men kom att få en speciell betydelse i Hitlertyskland. Den nationalromantiska föreställningen om *Blut und Boden* (blod och jord) stod för ett idealiserande och upphöjande av jordbrukstillvaron genom att påtala ett mystiskt band mellan individens genetiska härstamning och ett visst bosättningsområde. Under Hitlertiden uppstod en betydelseförskjutning när uttrycket populariserades och politiserades av dåvarande jordbruksministern Richard Walther Darré. I den nationalsocialistiska tolkningen innebar *Blut und Boden* att de germanska folken var speciellt lämpade för jordbruk, vilket användes som argument för Hitlers *Lebensraum*-program, det vill säga Tysklands expansion österut. Samma föreställning återopades när judarna anklagades för den dekadens och förstörelse som urbaniseringen och industrialismen medfört. Förklaringen gick ut på att judar, som hade sitt ursprung på en annan geografisk plats, saknade den relation till marken som ansågs nödvändig för att förstå hur jorden skulle brukas.²¹

Liknande resonemang kan i nutid hittas i den så kallade nya högerns etnopluralism. Enligt det etnopluralistiska synsättet bör kulturell mångfald få existera globalt, men kulturen måste hållas åtskilda från varandra och inom begränsade geografiska områden. För att bevara den kulturella mångfalden motsätter sig etnopluralister invandring och mångkultur. Denna rädsla för utspädning av kulturen och andra negativa konsekvenser av ”fel folk på fel ställe” ger näring till de konspirationsteorier om folkutbyte och folkmord på vita som cirkulerat i digitala miljöer det senaste decenniet. Den franske författaren och politikern Renaud Camus hävdar i boken *Le grand remplacement* från 2011 att den franska kulturen och det franska folket håller på att ersättas med utomeuropiska (i synnerhet muslimska) invandrare. Camus teori har blivit populär i radikalnationalistiska kretsar, där det talas om en invasion av invandrare, som kommer att leda till en långsam utrotning av ”européer”. Denna utrotning, som ibland kallas för *white genocide*, anses ske dels genom en obalans i födelsetal (se kapitel 2.1), dels genom invandrades kriminalitet mot icke-invandrare.²²

Kombinationen av klimatoro och etnopluralistiska folkutbytesteorier har utgjort grund för ideologierna bakom två nutida terrordåd: moské-attacken i Christchurch och massskjutningen i El Paso. Brenton Tarrant, gärningsmannen bakom Christchurch-attacken, efterlämnade ett manifest som han kallade *The great replacement*, vilket kan antas vara en hommage till Camus verk från

¹⁹ Född 1905 i Frankrike som Maximiani Julia Porta. Namnet Savitri Devi tog hon efter att hon – på grund av sin förkärlek för Indiens strikt hierarkiska kastyssystem bosatt sig i Indien och gift sig med en brahmin.

²⁰ Kaplan, J. (1999). Savitri Devi and the National Socialist Religion of Nature. *The Pomegranate*, 13(7), 4-12.

²¹ Steizinger, J. (2020). Dehumanizing Strategies in Nazi Ideology and their Anthropological Context. *The Routledge Handbook of Dehumanization*, red. Kronfeldner, M. London/New York: Routledge.

²² Moses, A. D. (2019). “White Genocide” and the Ethics of Public Analysis. *Journal of Genocide Research*, 21(2), 201-213.

Titel/Title
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

2011. I manifestet skriver Tarrant att valet av muslimer som måltavla delvis var en hämnd för de "1300 år av krig och förödelse" som muslimerna utsatt andra folk för, men att massskjutningar av muslimer också är ett sätt att motverka den obalans som han menar uppstår då den muslimska befolkningen i västvärlden växer mer än den icke-muslimska. Han menar att muslimernas relativt höga födelsetal kommer att göra dem till majoritet i västvärlden. Tarrant anser vidare att frågan om överbefolkning är tätt kopplad till klimatfrågan och att det främst är de människor han kallar för "inkräktarna" som står för överbefolkningen. Tarrant, som kallar sig själv för en "etnonationalistisk ekofascist", uttrycker också nationalromantiska tankar kring hur naturen, kulturen och människan formas i samspel med varandra, och hur bevarandet av naturen förutsätter bevarande av den lokala kulturen.²³

Även Patrick Crusius, gärningsmannen bakom terrorattacken i El Paso, efterlämnade ett manifest med folkutbytesteorier. Han kallade sitt manifest för *The inconvenient truth*, vilket eventuellt är inspirerat av dokumentärfilmen *An inconvenient truth* från 2006 där Al Gore driver en kampanj för att stoppa global uppvärmning. Enligt Crusius är USA invaderat av mexikaner som tävlar om begränsade naturresurser med "riktiga" amerikaner. Crusius skriver att han vill bevara USA:s naturresurser för framtida generationer av amerikaner. Han är också kritisk mot konsumtionssamhället och storföretagen. Motivet till Crusius dåd kan ha rötter i den amerikanska *conservationist*-rörelsen, en politisk och social rörelse som blev stor på 1800-talet och som förespråkar ett hållbarare bruk av naturresurser. Tidiga kaliforniska konservationister betraktade mexikansk invandring som både ett kulturellt och miljömässigt hot.²⁴ Dock uppvisar Crusius ett begränsat intresse för ekologi och miljöfrågor. Det är sannolikt att både Tarrant och Crusius primärt har drivits av främlingsfientlighet, men att de har varit uppmärksamma på sin samtid, och därför lagt in argument om klimat och naturresurser i sina manifest i syfte att övertyga fler, eller för att få större uppmärksamhet.

²³ Tarrant, B. (2019). *The Great Replacement: Towards a New Society*. Distribuerad online.

²⁴ Forchtner, B. (Ed.). (2019). *The far right and the environment: Politics, discourse and communication*. Routledge.

Titel
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

3 Ekofascism i digitala miljöer - Organisationer, subkulturer och rörelser

Även om flera existerande militanta radikalnationalister använder sig av rädslan för klimatförändringar som ett nytt sätt att paketera sin ideologi för att attrahera nya målgrupper är det bara ett fåtal grupper och individer som benämner sig själva som ekofascister. En av dem är nätverket *The Green Brigade*, som bland annat var aktiva på Telegram mellan november 2019 och mars 2020. I december 2020 väcktes det första åtalet i Sverige för ett brott med förmodat ekofascistiska motiv. Åtalet gällde mordbrand på en minkfarm i Sölvesborg med två unga män som misstänkta. I förundersökningen framgår det att de två åtalade även diskuterade andra tänkbara attentat som exempelvis en attack mot en gynekologisk mottagning i centrala Stockholm, eftersom denna mottagning också utför aborter. De två åtalade hade tydliga kopplingar till ekofascism via sociala medier som bland annat Telegram, där *The Green Brigade* delade ett klipp på branden.²⁵ En av de åtalade säger sig även ha hjälpt till med att redigera bilder som *The Green Brigade* publicerat på sin Telegramkanal. Enligt Säkerhetspolisen, som har utrett ärendet, förekommer det uppmaningar till både attentat och grova våldsbrott i de nätmiljöer som är kopplade till ekofascism.²⁶

Att rörelser och organisationer dyker upp och sedan försvinner i ett snabbt tempo verkar vara typiskt för den digitala ekofascismen. *The Pine Tree Party* (kallas även för Pines, the Pine Tree Community, Pine tree nationalism, Pine tree subculture och the Pine Tree Gang) är ett exempel på ett ekofascistiskt nätverk som har funnits i digitala miljöer sedan 2017, då de var aktiva framför allt på Twitter.²⁷ *Pine Tree Party*-anhängare använder sig ofta av en emoji i form av en gran för att visa sin tillhörighet. I dagsläget har nätverket dock mycket begränsad närvaro i de digitala plattformarna.

Green Line Front (GLF) är ett internationellt nätverk av ekofascister som inte har någon ledare eller officiellt medlemskap, utan istället hålls samman av en delad ideologi och ett varumärke.²⁸ GLF:s logotyp har synts i demonstrationer och andra aktiviteter i olika delar av världen. Organisationen har en officiell webbsida och en grupp på VK²⁹ där dess syfte och ideologi beskrivs. Där beskrivs GLF som en nationalistisk rörelse som förkastar antropocentrism (övertygelsen att människan är centrum i universum) och monoteism (dyrkan av en gud). GLF anser att klimatkrisen och massutrotningen av djur är en direkt effekt av antropocentrism. På deras officiella sida finns ett flertal artiklar som nämner ekofascistiska förebilder som Pentti Linkola och Savitri Devi.

GLF har anhängare i länder som Argentina, Belarus, Chile, Tyskland, Italien, Polen, Ryssland, Serbien, Spanien och Schweiz. De olika grupperingarna kommunicerar via lokala kanaler, exempelvis på Telegram och VK. Den tyska delen av GLF bedrev under åren 2014 - 2019 en kampanj för att uppmärksamma alla tyskar som mördats av icke-tyska förövare. Kampanjen gick ut på att den 13 juli varje år sätta upp svarta träkors spridda över hela Tyskland för att hylla de tyskar som blivit offer för "mångkulturellt våld".³⁰

²⁵ Förundersökning. Nacka tingsrätt: B 2758-20. Aktilaga 45

²⁶ Westin, A. (2019, 5 december). "Jag har en designidé för eldbomber" Unga män chattade om attentat – kopplas till ekofascism. Aftonbladet.

²⁷ Shajkovi, A., McDowell-Smith, A. & Ahmed, M. (2020). *Eco-Fascist 'Pine Tree Party' Growing as a Violent Extremism Threat*. Homeland Security Today.

²⁸ <https://greenlinefront.blogspot.com> (senast besökt 12 december 2020)

²⁹ VK (tidigare VKontakte) är Rysslands motsvarighet till Facebook.

³⁰ <https://schwarzekreuze.wordpress.com> (senast besökt 12 december 2020)

Titel/Title
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

4 Ekofascistisk propaganda

Det finns inga öppna digitala plattformar som är dedikerade till enbart ekofascism, däremot finns det ett flertal digitala mötesplatser där ekofascistisk propaganda och ekofascistiska tankegods sprids. Propagandan fyller en viktig funktion i rekrytering och radikalisering av nya anhängare, samtidigt som den vägleder aktivister och motiverar gamla anhängare att stanna kvar och fortsätta kampen.

I den här studien har vi analyserat propaganda i form av bilder från några av de kanaler på Telegram som sprider ekofascistisk propaganda. Bilder är ett kraftfullt uttryckssätt, i och med att de, till skillnad från ord, har förmågan att påverka oss känslomässigt, utan att ta omvägen via intellektet.³¹ Bilder tillsammans med korta suggestiva slagord har använts framgångsrikt i både reklam och propaganda för att påverka individens inställning utan att koppla på det kritiska tänkandet.³² Även i de ekofascistiska telegramkanalerna är många av bilderna välkomponerade och kombinerade med effektfulla slogans som uppmanar mottagarna att agera. Även symboler förekommer i stor utsträckning i materialet, vilket bidrar till att skapa en känsla av tillhörighet och enhet. De symboler som förekommer är framför allt den svarta solen (*Sonnenrad*, se figur 3 och 4) och livsrundan (se figur 4) som båda använts av nationalsocialister.³³ Även svastikan är en frekvent förekommande symbol i materialet.

Vi har i den här studien valt att analysera propagandan utifrån teman. Genom att identifiera och studera vilka teman propagandan handlar om kan vi lära oss mycket om hur avsändarna (det vill säga ekofascistiska grupper) vill framställa sig själva, vilka konflikter de vill uppmärksamma, hur de tycker att konflikterna ska lösas och vilka mål de önskar att uppnå. Tematiska analyser av propaganda har tidigare gjorts bland annat för att öka kunskapen om hur terrorgruppen IS har framställt sig själva och sin omvärld.³⁴

De Telegramkanaler vi studerat är öppna (vem som helst kan läsa) och de har ett namn som refererar till ekofascism. Vi identifierade sju sådana kanaler med hjälp av Telegrams sökmotor. Innehållet i kanalerna analyserades manuellt för att säkerställa att det var ekofascistisk propaganda som förmedlades. Från de identifierade kanalerna valdes slumpmässigt 1077 stycken bilder. Utifrån en innehållsanalys av bilderna kunde vi identifiera sju teman som beskriver den ekofascistiska propagandan och de budskap den förmedlar: utopi, livsstil, våld, fredliga aktioner, hjältar och förebilder samt fiender. De teman som identifierades är inspirerade av liknande analyser av propaganda och de teoretiska ramverk som då använts för att förstå propaganda.³⁵ I vår analys hade sex procent av bilderna motiv som var såpass svåra att se eller tolka att de inte gick att klassificera, dessa bilder återfinns i kategorin övrigt. Även om en del av bilderna skulle kunna tillhöra flera teman har vi valt att klassificera dem i ett enda tema. Klassificeringen av bilderna utfördes av tre forskare i flera iterationer.

Fördelningen av de olika temana visas i figur 2. De olika temana beskrivs i mer detalj nedan.

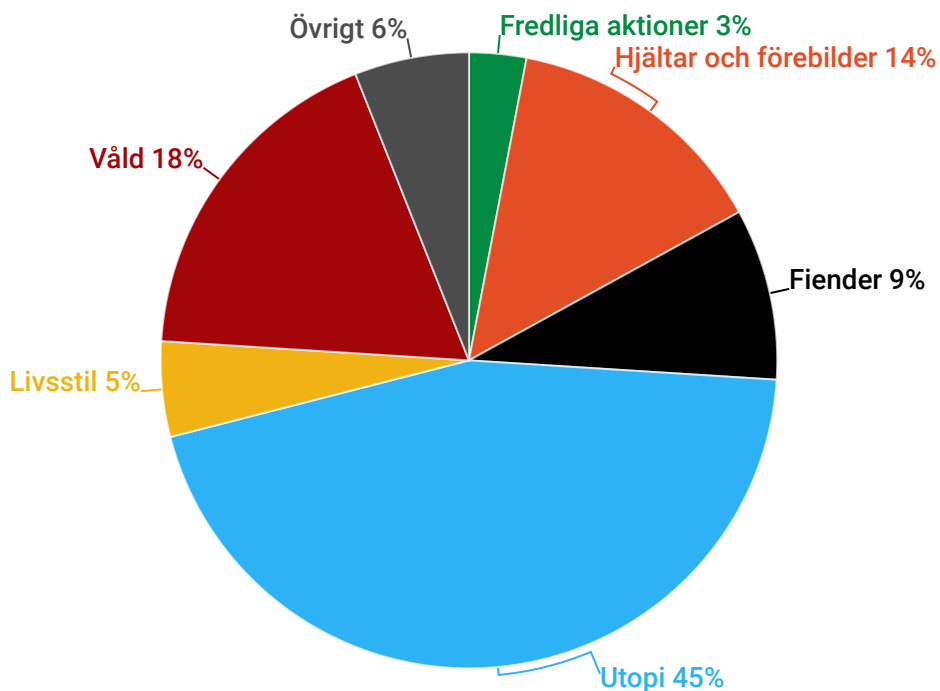
³¹ Speckhard, A. (2016). *The Hypnotic Power of ISIS Imagery in Recruiting Western Youth*. International Center for the Study of Violent Extremism.

³² Ellul, J. (1965). *Propaganda: the formation of men's attitudes*. Knopf.

³³ Livsrundan är en välanvänd symbol inom vit makt-rörelsen, som även användes i Hitlertyskland för att symbolisera avelsprogrammet *Lebensborn* som gick ut på att öka födelsetalet hos barn av "ariskt ursprung". Den svarta solen är en esoterisk symbol som används av nationalsocialister (se exempelvis ADL, Hate on Display™ Hate Symbols Database).

³⁴ Se exempelvis Winter, C. (2015). *Documenting the virtual 'caliphate'*. Quilliam Foundation, och Zelin, A. (2015). *Picture or it didn't happen: A snapshot of the islamic state's official media output*. Perspectives on Terror (9).

³⁵ Winter, C. (2015). *Documenting the virtual 'caliphate'*. Quilliam Foundation.

Titel
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

Figur 2. Fördelning av de olika temana i den ekofascistiska propagandan.

Utopi (45 %)

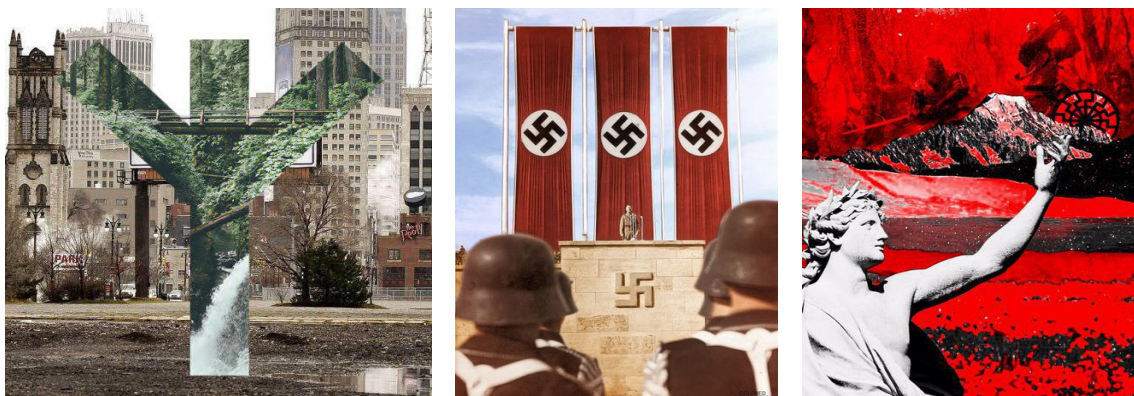
Det temat som är mest förekommande i vår analys är utopi. De bilder som finns inom utopi förmedlar ett identitetsbyggande budskap. Inom temat ryms naturromantiska visioner om en drömvärld bestående av ren, vacker och orörd natur. Över 60% av det utopiska materialet innehåller bilder på djur och natur. Bilderna innehåller i vissa fall människor, framför allt kvinnor och barn. Kvinnorna som förekommer i bilderna vårdar barn eller är bara vackra, gärna i kläder som för tankarna till folkdräkter. Det förekommer också bilder på stugor och hus i avskilda miljöer med storslagen natur. Bilderna framställer målet för kampen och visar vad som finns att kämpa för. Ofta finns även någon symbol med i de utopiska bilderna, och i nästan 35% av bilderna i temat utopi är symbolen det mest framträdande elementet.

Figur 3. Bilder som symboliserar naturromantik – vacker natur, en vårdande kvinna och lekande barn.

Titel/Title
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

I utopipropagandan finns även historiska element; runor och symboler som anknyter till fornnordisk kultur, eller antika statyer som ska föra tankarna till den västerländska civilisationens ursprung (ett exempel på detta syns i figur 4). Det är också mycket vanligt med bilder som på olika sätt refererar till Tredje riket. Det förekommer exempelvis bilder på Adolf Hitler, på symboler som användes under Hitlertiden och på soldater från andra världskriget. De bilder som innehåller soldater visar inte alltid soldater i strid, i ett flertal fall visas soldater som tar farväl av sina kära för att ge sig ut i strid.

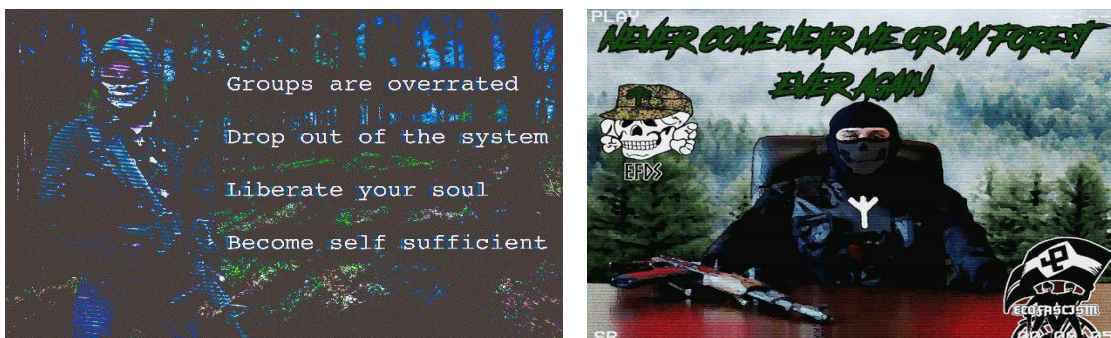

Figur 4. Bilderna visar exempel på hur olika symboler används (livsrunan, svastikan och den svarta solen). I bilden till höger syns också en staty som för tankarna till antiken.

Våld (18 %)

Temat våld utgörs av bilder som framställer våldshandlingar på ett positivt sätt. Där finns uppmaningar till eller fantasier om ideologiskt våld, men också bilder på vapen, explosiva ämnen och beväpnade individer (ofta maskerade). Våld är det näst vanligaste temat i propagandan och det uttrycks med en stor variation av bilder. Ett vanligt undertema är romantiserande bilder på maskerade män som vaktar naturen.

I figur 5 visas några exempel på bilder inom temat våld. I den högra bilden återfinns bokstäverna EFDS som står för Ecofascist death squad, ett begrepp som förekommer i propagandan för att på ett något skämtsamt sätt referera till våldsanvändning. Den vänstra bilden visar en beväpnad man med en dödskallemask. Dödskallemaskerna förekommer i ett stort antal bilder.

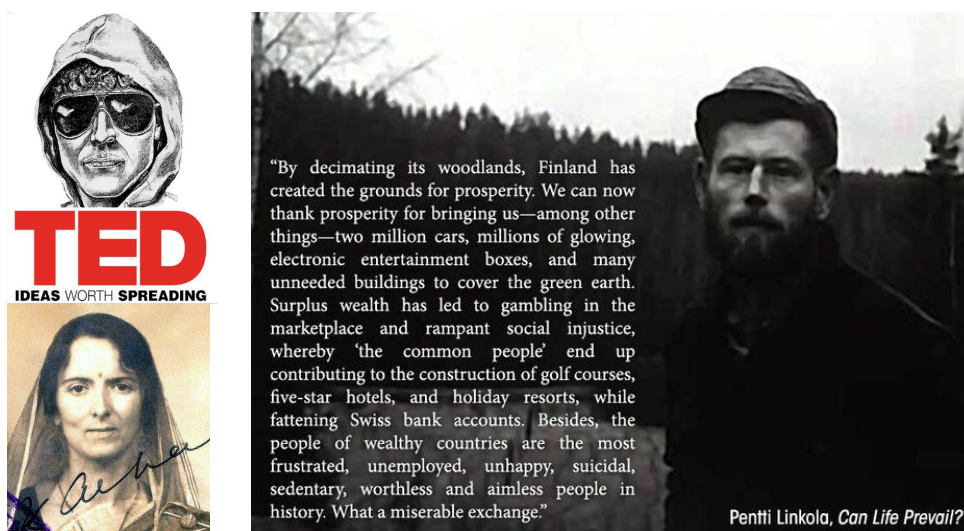
Figur 5. Exempel på bilder inom kategorin våld. Maskerade män med vapen i olika former av naturscenarion är de mest förekommande bilderna.

Hjältar och förebilder (14 %)

I temat hjältar och förebilder finns citat från olika ideologer och bilder på personer som beundras. En stor del av bilderna i temat (25%) handlar om Ted Kaczynski: både citat från hans bok *Industrial*

Titel
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

Society and Its Future och olika former av bilder på Kaczynski. Kaczynski-memes som skämtsamt beskriver hur paket ska levereras blandas med bilder på Kaczynskis bokhylla och stugan där han bodde under de åren han begick sina dåd. Även Savitri Devi och Pentti Linkola förkommer i materialet (se figur 6).

Figur 6. Hjältar och förebilder hyllas med bilder och citat i propagandan. Bilderna visar Ted Kaczynski, Savitri Devi och ett citat från Pentti Linkolas bok *Can life prevail?* (2009).

Fiender (9 %)

Kategorin fiender består av negativa beskrivningar av, eller hets mot, andra grupper. Åsikterna som uttrycks i dessa bilder är antifeministiska, antisemitiska, anti-invandring, och det uttrycks även hat mot personer som har annan hudfärg än vit, eller som väger mycket. Det finns också ett antal bilder som uttrycker hat och förakt mot antifascistiska organisationer och organisationer som anses ha en vänsterideologi, samt de individer som sympatiserar med dessa. Bilderna på upplevda fiender blandas med svart humor och ironi. I de bilder som uttrycker antifeminism finns dels uppmaningar om att kvinnor inte ska arbeta för lön utan arbeta i hemmet och dels kränkande kommentarer och bilder på kvinnor som anses vara lössläppta och bär utmanande kläder istället för att ta hand om hemmet. Exempel på bilder som visar fiender finns i figur 7.

Figur 7. Upplevda fiender i form av flyktingar och rasförrädare (till vänster). Bilden till höger visar hur en kvinna förvandlas till en slagpåse när hon ber sin man göra sin egen smörgås.

Titel/Title
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441**Livsstil (5 %)**

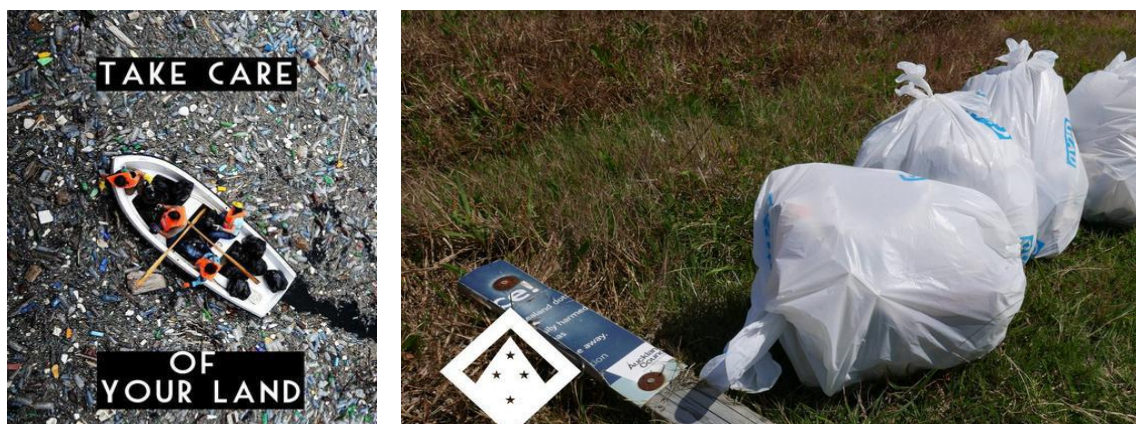
Ett tema i propagandan är relaterat till livsstil. I det ingår överlevnadstips, trädgårdsinspiration, odlingstips och exempel på nyttig och naturlig mat. När det gäller livsstil uppmanas mottagarna till att bland annat ta avstånd från ny teknik, men också från att sluta onanera och konsumera pornografi, eftersom detta anses göra människor passiva. Det finns också uppmaningar om att handla på lokala affärer, odla så mycket man kan själv, handla begagnat och återvinna, inte låna pengar på banker och att använda sig av byteshandel för att undvika pengar. Mottagaren uppmanas också att lära känna sina vita grannar för att stärka sitt (vita) grannskap. Exempel på bilder i temat livsstil finns i figur 8.

Figur 8. Exempel på bilder i temat livsstil: vad man behöver för att bli en ekofascist, hemodlade och inlagda grönsaker och tips på hur man odlar potatis.

Fredliga aktioner (3 %)

I temat aktioner ingår bilder från genomförda fredliga aktioner som skräpplockning och uppmaningar till att tänka efter och agera för miljöns bästa (se exempel på bilder i figur 9). En bok som det ofta refereras till i bilderna är *Ecodefense: a Field Guide to Monkeywrenching* av Bill Haywood och David Foreman. Boken beskriver hur man med olika former av olydnad eller sabotage (av till exempel maskiner och verktyg) kan göra icke-våldsamt motstånd mot institutioner och företag som anses förstöra naturen eller samhället.

Figur 9. Uppmaningar om att ta hand om naturen och bilder från en genomförd skräpplockning.

Titel
EkofascismMemo nummer
FOI Memo 7441

5 Slutord

Ekofascistisk propaganda är ett relativt nytt sätt att förpacka nationalsocialistiskt tankegods som kan locka fler användare än den relativt obearbetade och humorlösa propagandan som nationalsocialistiska och vitmakt-organisationer använt fram till mitten av 2010-talet. Propagandan är anpassad till samtida internetkultur med svart humor, ironi och intern jargong. Den största delen av propagandan består av bilder som beskriver en utopi: något att kämpa för. Budskapen blir både lättillgängliga och lockande när de förpackas med kraftfulla symboler och vacker natur. Det finns också ekofascistisk propaganda som vägleder mottagarna i frågor om livsstil, med uppmaningar om att ta avstånd från ny teknik och det moderna samhället överlag, och att sluta konsumera pornografi för att istället leva ett liv av hårt fysiskt arbete i samklang med naturen. Propagandan reproducerar också genomgående traditionella könsroller.

Den största förebilden i den ekofascistiska propagandan som vi analyserat är Unabombaren Ted Kaczynski som bedrev en långvarig terrorskampanj i USA i syfte att motarbeta det industriella samhället och i slutändan återgå till en primitiv livsstil. Både hans ideologiska resonemang och hans våldshandlingar lyfts fram och hyllas. Den ekofascistiska propagandan som analyserats här innehåller både uppmaningar till våldsdåd och våldsförhärlikande bilder i form av beväpnade och maskerade män som poserar i naturen. Den stora mängden propaganda som utgörs av våldshandlingar gör att mottagare höjer sin tolerans för våld och brutalitet. Propaganda som beskriver våldshandlingar kan också öka sannolikheten för aggressiva beteenden, speciellt hos unga.³⁶ Våldsbudskapen riskerar också inspirera ensamagerande gärningspersoner till att begå våldsdåd.

Det huvudsakliga syftet med den här studien har varit att öka kunskapen om ekofascism och framför allt om innehållet i den ekofascistiska propaganda som sprids i digitala medier. Sammanfattningsvis innehåller den ekofascistiska propagandan på Telegram lättillgängliga och lockande budskap med livsstilsvägledning i kombination med en idealisering av våld och våldsverkare. Denna typ av propagandabudskap har tidigare visat sig vara effektiva för att påverka unga människor.

³⁶ Browne, K. D. & Hamilton-Giachritsis, C. (2005) The influence of violent media on children and adolescents: a public-health approach. *The Lancet*, 365 (9460).